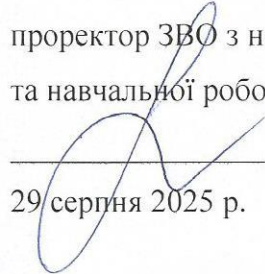

Вінницький національний медичний університет ім. М. І. Пирогова

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

проректор ЗВО з науково-педагогічної
та навчальної роботи

Інна АНДРУШКО
29 серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

Завідувач кафедри
філософії та суспільних наук

доц. ЗВО Павло КУЛІШ
29 серпня 2025 р.

СИЛАБУС
навчальної дисципліни

«Історія України та української культури»

Спеціальність	І7 Терапія та реабілітація
Освітній рівень	Бакалавр
Освітня програма	ОПШ «Фізична терапія», 2025
Навчальний рік	2025-26
Кафедра	філософії та суспільних наук
Лектор	доц ЗВО, к.іст.н. Валерій ЛАЦИБА, доц ЗВО, к.іст.н. Світлана ТРУХМАНОВА ст. викл. ЗВО Наталія ІВАНОВА
Контактна інформація	<i>philosophy@vntu.edu.ua,</i> <i>вул. Данила Галицького, 58а</i>
Укладач силабусу	ст. викл. ЗВО Наталія ІВАНОВА

1. Статус та структура дисципліни

Статус дисципліни	Обов'язкова
Код дисципліни в ОПП та місце дисципліни в ОПП	ОК 5, складова циклу дисциплін загальної підготовки
Курс/семестр	1 курс (I семестр)
Обсяг дисципліни (загальна кількість годин/ кількість кредитів ЄКТС)	60 годин / 2 кредити ЄКТС
Кількість змістових модулів	1
Структура дисципліни	Лекції – 10 год. Практичні заняття – 20 год. Самостійна робота – 30 год.
Мова викладання	українська
Форма навчання	денна. При встановленні законодавством надзвичайних ситуацій форма проведення занять може бути змінена на змішану

2. Опис дисципліни

Коротка анотація курсу, актуальність. Предметом вивчення навчальної дисципліни є державотворчі процеси в історії України; особливості культурогенези українського народу, національно-культурні цінності, сформовані в різні історико-культурні періоди. Відіграє важливу роль у формуванні гармонійної особистості лікаря-громадянина незалежної держави, оскільки вивчення забезпечує розвиток національної свідомості, загальної культури й соціалізації особистості.

Передреквізити. Для успішного засвоєння дисципліни студенту необхідні знання, отримані в процесі вивчення наступних дисциплін загальної підготовки в середній загальноосвітній школі: «Історія України і всесвітня історія», «Людина і світ», «Громадянська освіта», «Основи правознавства», «Художня культура», «Образотворче мистецтво», «Музичне мистецтво», «Українська література», «Зарубіжна література».

Мета курсу та його значення для професійної діяльності є світоглядно-пізнавальна підготовка студентів-медиків, формування їх патріотизму як теоретичного підґрунтя університетського рівня підготовки та актуалізація національної свідомості майбутньої лікарської еліти.

Постреквізити. В процесі вивчення дисципліни набуваються знання, необхідні для успішного засвоєння соціально-гуманітарних дисциплін, які забезпечують подальшу підготовку здобувачів: «Основи соціології та політології», «Філософія з основами академічної доброчесності», «Професійна етика та деонтологія в реабілітації», «Логіка, формальна логіка», «Історія медицини та реабілітації», «Основи правознавства», «Захист прав та інтересів спеціалістів у сфері реабілітації», «Безпека життєдіяльності», «Охорона праці в галузі. Основи біоетики та біобезпеки», «Цивільний захист», «Гігієна та екологія», «Основи медико-соціальної реабілітації», «Професійна та соціально-побутова реабілітація», «Організація реабілітаційних заходів постраждалим внаслідок бойових дій», «Основи організації охорони здоров'я», «Основи медичних знань і стратегії охорони здоров'я», «Основи валеології», «Основи профілактики залежностей», «Основи комунікативної компетентності в реабілітації», «Культура мовлення й етика спілкування», «Терапія мови та мовлення», «Ефективна комунікація під час надання реабілітаційних послуг», що передбачає інтеграцію викладання з цими дисциплінами та застосування отриманих знань, умінь та навичок в процесі подальшого навчання та у професійній діяльності.

Результати навчання:

Інтегративні кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

РН01. Використовувати рухову активність людини для зміцнення та збереження індивідуального та громадського здоров'я.

РН04. Вести професійну документацію.

РН06. Розуміти процеси державно-політичного та соціально-економічного розвитку українського суспільства, сутність перетворень, що відбуваються в державі; розуміти основні філософські категорії та поняття.

РН09. Аналізувати і застосовувати сучасні науково-доказові дані для виконання професійних завдань.

Результати навчання для дисципліни:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- дію об'єктивних закономірностей суспільно-історичного процесу;
- періодизацію основних цивілізаційних змін у людському суспільстві;
- роль і значення народних мас, політичних партій і громадських об'єднань в історичному процесі;
- вплив і внесок визначних політичних, військових, культурних діячів, представників української науки, мистецтва, охорони здоров'я, духовенства у творенні української державності;
- реальні перспективи існування сучасної української держави, її органічне входження до європейської і світової спільноти.
- загальнокультурний та мистецький матеріал, що позначає собою поняття «культура українського народу»;
- досягнення українського народу на кожному історичному етапі з часів трипільської культури і до наших днів;

уміти:

- критично аналізувати і з наукових позицій оцінювати закономірності суспільно-історичного розвитку;
- співвідносити і аналізувати події і факти різних історичних досліджень і наукових напрямів, самостійно їх оцінювати, робити відповідні висновки і узагальнення;
- вести толерантну наукову полеміку, використовувати різні види доказів і спростувань, відстоювати свою точку зору на різноманітні події і явища суспільного життя;
- самостійно готувати реферативні, творчі роботи і публічні виступи з історії України та української культури, присвячені найбільш актуальним проблемам історії українського державотворення, утвердження демократії та громадянського суспільства.
- аналізувати культурний розвиток України в різні історичні періоди, давати порівняльну характеристику вітчизняної й зарубіжної культури;
- інтерпретувати особливості національної культури українського народу, його духовні цінності та пріоритети;
- робити висновки про відродження та перспективи розвитку української культури в умовах державної незалежності;
- збагачувати власну духовну культуру шляхом самоосвіти, творчо працювати над поглибленням і вдосконаленням культурно-освітніх знань.

3. Зміст та логістика дисципліни

Модуль 1. Історія України та української культури	1 семестр 60 год/2 кредити	Лекції №№1–5 Практичні заняття №№1–10 Теми для самостійного опрацювання №№1–5
---	-------------------------------	---

Дисципліна включає 9 тем, 1 модуль.

Тема 1. Київська Русь. Галицько-Волинська держава. Культура княжої доби

Тема 2. Українські землі у складі Литви та Польщі. Виникнення українського козацтва.

Самобутність української культури (XIV – пер. пол. XVII ст.)

Тема 3. Гетьманщина в Україні. Духовно-культурне життя (др. пол. XVII – XVIII ст.)

Тема 4. Суспільно-політичний рух та національно-культурне відродження в Україні (XIX – поч. XX ст.)

Тема 5. Українська державність у 1917–1921 рр. Національно-культурне пробудження

Тема 6. Україна в 20-30-і роки XX ст. Утвердження радянського тоталітарного режиму.

Культура в умовах «соцреалізму»

Тема 7. Україна в умовах Другої світової війни (1939–1945).

Тема 8. Криза радянської тоталітарної системи. Культурне життя (1945–1991 рр.)

Тема 9. Національно-державне та духовно-культурне відродження України (1991 – н. ч.) (1-2 заняття)

Згідно програми основними видами навчальних занять є а) лекції, б) практичні заняття, в) самостійна робота здобувачів.

Теми лекційного курсу розкривають проблемні питання відповідних етапів історії України.

Практичні заняття передбачають теоретичне обґрунтування основних питань теми та засвоєння наступних практичних навичок:

1. Оперувати методами історичного та системного аналізу, методом порівняння державотворчих явищ та процесів, особливості різних культурних епох.
2. Оцінювати значення і роль, порівнювати політику державних і політичних діячів.
3. Порівнювати форми політичного устрою різних державних утворень.
4. Визначати ознаки авторитарних та тоталітарних режимів.
5. Визначати ідейно-політичні течії.
6. Визначати видову, жанрову та стилістичну різноманітність мистецтва.
7. Розрізняти художньо-естетичні напрямки, обґрунтовувати їх вплив на суспільне життя
8. Давати характеристику творчої діяльності видатних представників української культури.
9. Відтворювати, тлумачити та використовувати у повсякденному житті основні терміни та поняття.
10. Навчитись формулювати самостійні судження про найважливіші події, обґрунтовано відстоювати свої погляди та позиції, формулювати запитання опоненту.
11. Знати і вміти добирати літературу для підготовки доповіді та до практичного заняття, вміти долучати інформаційні матеріали до контексту програмного матеріалу.

На практичних заняттях студенти доповідають, дискутують, обґрунтовано відстоюють свої погляди та позиції, формулюють висновки до опрацьованої теми та розв'язують завдання.

Самостійна робота студента передбачає підготовку до практичних занять, вивчення тем для самостійної позааудиторної роботи, підготовка презентацій, таблиць, альбомів, плакатів, опрацювання наукової літератури та написання оглядів з наданих тем. Контроль засвоєння тем самостійної позааудиторної роботи здійснюється на заняттях та підсумковому контролі з дисципліни.

Індивідуальна робота включає опрацювання наукової літератури, підготовку оглядів з наданих тем, виконання науково-практичних досліджень, участь у профільних олімпіадах, науково-практичних конференціях, конкурсах студентських наукових робіт.

Тематичні плани лекцій, календарні плани практичних занять, тематичний план самостійної позааудиторної роботи, напрямки індивідуальної роботи опубліковані на сторінці кафедри на сайті університету.

Маршрут отримання матеріалів: Кафедра філософії та суспільних наук /Студенту/Очна форма навчання/ *Фізична терапія* / 1 курс /Навчально-методичні матеріали/ або за посиланням <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії>

Доступ до матеріалів здійснюється з корпоративного акаунту студента 000XXX@vnmu.edu.ua.

4. Форми та методи контролю успішності навчання

Поточний контроль на практичних заняттях	Методи: усне або письмове опитування, електронне опитування
Залік по завершенню 1 семестру	Згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2024).pdf)

5. Критерії оцінювання

Оцінювання знань здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2024\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2024).pdf))

Поточний контроль	За чотирьох бальною системою традиційних оцінок: 5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»
Оцінювання дисципліни:	Поточна успішність – від 122 до 200 балів (конвертація середньої традиційної оцінки за практичні заняття за 200-бальною шкалою): Сумарно від 122 до 200 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
180–200	A	відмінно	зараховано
170–179,99	B	добре	
160–169,99	C	добре	
141–159,99	D	задовільно	
122–140,99	E	задовільно	
0–121,99	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–121,99	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Критерії оцінювання

Оцінювання усної/письмової відповіді під час поточного контролю

Оцінка «*відмінно*» виставляється тим студентам, які дали не менш як 90% правильної відповіді на запитання, засвідчили високий рівень історичного мислення, самостійно та логічно довели вміння оперувати історичним матеріалом, точно використовувати

суспільствознавчу термінологію, продемонстрували високу культуру мови та грамотність.

Оцінка **«добре»** виставляється студентам, які дали 80–70% правильної відповіді, не допустили істотних неточностей, вільно оперують історичним матеріалом, але їх знання до певної міри звужені, немає достатньо вільної аргументації, хоча висновки зроблені правильно.

Оцінка **«задовільно»** виставляється при умові 60–50% правильної відповіді, при цьому студент виявляє розуміння історико-політичних проблем, певну самостійність при викладі матеріалу, але питання знає поверхово, висновки робить невпевнено, допускає неточності, порушує послідовність викладу матеріалу. Культура мови і грамотність мають певні вади.

Оцінка **«незадовільно»** виставляється тим студентам, які засвоїли менше 50% матеріалу, не змогли дати чітку відповідь на запитання, допустити суттєві змістовно-логічні і стилістичні помилки або зовсім не змогли висвітлити питання. Культура мови низька.

Оцінювання самостійної роботи студентів. Оцінювання самостійної роботи студента здійснюється під час поточного та підсумкового контролю засвоєння тем дисципліни на підставі оцінювання усної відповіді на теоретичне питання відповідно до тем для самостійного опанування.

Оцінювання індивідуальної роботи студентів. Нарахування індивідуальних балів здійснюють на підставі чинного положення про організацію навчального процесу у Вінницькому національному медичному університеті ім. М. І. Пирогова. Бали за індивідуальні завдання нараховуються студентові лише при успішному їх виконанні та обговоренні. Кількість балів, яка нараховується за різні види індивідуальних завдань, залежить від їх обсягу та значимості і становить 1–12 балів.

6. Політика навчальної дисципліни/курсу

Студент має право на отримання якісних освітніх послуг, доступ до сучасної наукової та навчальної інформації, кваліфіковану консультативну допомогу під час вивчення дисципліни та опанування практичними навичками. Політика кафедри під час надання освітніх послуг є студентоцентрованою, базується на нормативних документах Міністерства освіти та Міністерства охорони здоров'я України, статуті університету та порядку надання освітніх послуг, регламентованого основними положеннями організації навчального процесу в ВНМУ ім. М. І. Пирогова та засадах академічної доброчесності.

Дотримання правил розпорядку ВНМУ, техніки безпеки на практичних заняттях. Інструктаж з техніки безпеки та поведіння під час сигналу «Повітряна тривога!» проводиться на першому практичному занятті викладачем. Проведення інструктажу реєструється в Журналі інструктажу з техніки безпеки.

Перед проведенням кожного практичного заняття викладач ознайомлює здобувачів освіти із місцем розташування укриття, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому, пояснює всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації (згідно Наказу № 505 від 30.08.2023 р.).

Вимоги щодо підготовки до практичних занять. Студент повинен бути підготовленим до практичного заняття, тестові завдання до поточної теми мають бути розв'язані, схеми та таблиці заповнені.

На заняття слід приходити вчасно, без запізнення. Студент, який запізнився більше, ніж на 15 хвилин на заняття, не допускається до останнього і повинен його відпрацювати в установленому порядку.

Студент повинен дотримуватись правил безпеки на практичних заняттях та під час знаходження у приміщеннях кафедри, діяти згідно встановлених інструкцій під час виникнення надзвичайних ситуацій.

Під час обговорення теоретичних питань студенти мають демонструвати толерантність, ввічливість та повагу до своїх колег та викладача; при виконанні завдань робоче місце має зберігатись у порядку.

Використання мобільних телефонів та інших електронних девайсів. Використання мобільних телефонів та інших електронних пристроїв на занятті допускається тільки під час електронного тестування або опитування та під час виконання пошукових і групових завдань.

Академічна доброчесність. Під час вивчення дисципліни студент має керуватись Кодексом академічної доброчесності ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> загальна інформація/ Основні документи/ Кодекс академічної доброчесності). При порушенні норм академічної доброчесності під час поточного та підсумкових контролів студент отримує оцінку «2» та повинен її відпрацювати своєму викладачу в установленому порядку протягом двох тижнів після отриманої незадовільної оцінки.

Пропуски занять. Пропущені заняття відпрацьовуються в порядку, установленому в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2024\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2024).pdf)) у час, визначений графіком відпрацювань (опублікований на сайті університету <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії>) своєму чи черговому викладачу. Для відпрацювання пропущеного заняття студент має пройти тестування та письмово чи усно відповісти на питання до теми заняття. Відпрацювання пропущених лекцій здійснюється після надання конспекту лекційного матеріалу, або написання огляду чи підготовки власної презентації з теми пропущеної лекції.

Порядок допуску до підсумкового контролю з дисципліни наведений в Положенні про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (посилання [https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2024\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2024).pdf)). До підсумкового контролю допускаються студенти, які не мають пропущених невідпрацьованих практичних занять та отримали середню традиційну оцінку не менше «3».

Додаткові індивідуальні бали. Індивідуальні бали з дисципліни студент може отримати за індивідуальну роботу, теми якої оприлюднені на сайті кафедри в навчально-методичних матеріалах дисципліни, кількість балів визначається за результатами ІРС згідно Положенню про організацію освітнього процесу у ВНМУ ім. М. І. Пирогова ([https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc\(2024\).pdf](https://www.vnmu.edu.ua/downloads/pdf/polog_organiz_ocv_proc(2024).pdf)).

Вирішення конфліктних питань. При виникненні непорозумінь та претензій до викладача через якість надання освітніх послуг, оцінювання знань та інших конфліктних ситуацій, студент повинен спершу повідомити про свої претензії викладача. Якщо конфліктне питання не вирішено, то студент має право подати звернення до завідувача кафедри згідно Положення про розгляд звернень здобувачів вищої освіти у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація/Основні документи), (<https://surl.li/itgrmm>).

Політика в умовах дистанційного навчання. Порядок дистанційного навчання регулюється Положенням про запровадження елементів дистанційного навчання у ВНМУ ім. М. І. Пирогова (<https://www.vnmu.edu.ua/> Загальна інформація / Основні документи), (<https://surl.li/sgdief>). Основними навчальними платформами для проведення навчальних занять є **Microsoft Teams, Google Meets**. Порядок проведення практичних занять та лекцій, відпрацювань та консультацій під час дистанційного навчання оприлюднюється на веб-сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії> / Студенту).

Зворотній зв'язок з викладачем здійснюється через месенджери (Viber, WhatsApp; Teams) або електронну пошту (на вибір викладача) в робочий час.

7. Навчальні ресурси

Навчально-методичне забезпечення дисципліни оприлюднено на сайті кафедри. Маршрут отримання матеріалів <https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту. Консультації проводяться два рази на тиждень згідно графіку консультацій.

8. **Розклад та розподіл груп по викладачам** опублікований на веб-сторінці кафедри на сайті університету (<https://www.vnmu.edu.ua/кафедра-філософії/> Студенту).

Силабус з дисципліни «*Історія України та української культури*» обговорено та затверджено на засіданні кафедри філософії та суспільних наук (протокол №1, від 28 серпня 2025 року)

Відповідальний за курс

Валерій ЛАЦИБА

Зав. кафедри
філософії та суспільних наук

Павло КУЛИШ